

Statsminister Jens Stoltenberg
Statsministerens kontor
Postboks 8001 Dep
0030 Oslo

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

AMNESTY INTERNATIONAL NORWAY
Grensen 3, N-0159 Oslo
P.O. Box 702 Sentrum, N-0106 Oslo
T: +47 22402200 F: +47 22402250
E: info@amnesty.no W: www.amnesty.no

Oslo, 2. september 2013

Viktige menneskerettighetsutfordringer å ta opp i møtet med president Barack Obama

Kjære statsminister,

Jeg henvender meg til deg i sammenheng med ditt møte med president Barack Obama i Sverige denne uken. På grunn av sin spesielle maktposisjon spiller USA en helt sentral rolle i å definere standarden for respekt for menneskerettigheter og andre folkerettsprinsipper. Mens president Obama på mange områder har ført USA tilbake til en mer positiv og konstruktiv holdning til FN og internasjonal rett, medfører amerikansk praksis i sammenheng med anti-terror og andre sikkerhetstiltak fortsatt en rekke menneskerettighetsbrudd. Som USAs nære alliert er det spesielt viktig at Norge bruker enhver anledning til å ta opp disse problemene.

Illegale fengslinger av terrormistenkte

Nesten 12 år etter at de første fangene ble overført til fangeleiren på Guantánamo er det fortsatt over 160 personer fengslet der. Ikke en eneste av dem er blitt tiltalt eller dømt i en regulær straffesak. Tvert imot har president Obama igjen tatt i bruk de mye kritiserte særskilte militærtribunalene («military commissions») som hans forgjenger innførte for å føre saker mot enkelte fanger uten å stille dem for en regulær, uavhengig domstol.

I følge en oversikt det amerikanske justisdepartementet offentliggjorde i juni i år, skal bare litt over 30 av de nåværende fangene stilles for et slikt tribunal, mens over 40 skal holdes fengslet på ubestemt tid uten noen form for tiltale eller dom. Mer enn halvparten av fangene kan i følge myndighetene løslates. I praksis har det i de siste årene vært få fremskritt i forhold til slike løslatelser. Derfor sitter flere titalls fanger som har vært klarert til løslatelse i mange år fortsatt fengslet på Guantánamo.

Den stadig mer håpløse situasjonen for fangene på Guantánamo førte til en omfattende sultestreik av i overkant av 100 fanger som varte gjennom det hele første halvåret av 2013. Amerikanske myndigheters eneste reaksjon var å definere denne desperate aksjonen som enda en ondsinnet handling rettet mot USA og å iverksette straffetiltak og tvangsmidler som tvangsforing. Denne tvangsforingen ble i følge rapporter gjennomført på en særdeles smertefull og nedverdiggende måte.

Amnesty ber om at du i ditt møte med president Obama

- er tydelig på at Norge ser med stor bekymring på de vedvarende bruddene på internasjonal rett de anholdte på Guantánamo er utsatt for
- krever at president Obama, i tråd med USAs forpliktelser under internasjonal rett, sørger for at alle som er anholdt på Guantánamo enten blir tiltalt og stilt for retten i en offentlig, regulær og sivil straffesak, eller løslatt umiddelbart.

Gransking og straffeforfølgelse av tortur og andre alvorlige menneskerettighetsbrudd

Kort etter at han begynte sin første presidentperiode, utstedte president Obama en ordre som forbød all bruk av tortur eller annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling i sammenheng med anti-terroriltak. Med dette markerte han et viktig skifte fra politikken til sin forgjenger, som gjentatte ganger hadde forsvart og legitimert bruken av tortur og annen mishandling.

President Obama har imidlertid gjort lite for å granske og straffeforfølge torturhandlinger som ble utført av amerikanske tjenestemenn før han overtok presidentembedet. Med dette fortsetter presidenten indirekte å legitimere tortur, noe som sender et ekstremt farlig signal til både etterretningstjenester og soldater. Bare gjennom et grundig rettsoppgjør med de alvorlige forbrytelsene som ble begått i sammenheng med president Bushs såkalte krig mot terror kan den amerikanske regjeringen gjenopprette og sikre respekten for det absolutte forbudet mot tortur som er nedfelt i både internasjonal og amerikansk rett.

Amnesty ber om at du i ditt møte med president Obama

- etterlyser gransking og straffeforfølgelse av tortur og andre alvorlige menneskerettighetsbrudd som har blitt begått av amerikanske tjenestemenn (inkludert politiske og militære ledere) i sammenheng med anti-terroriltak.

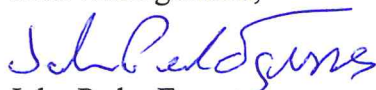
Forfølgelse av Edward Snowden og overvåkning av norske borgere

Særlig i lyset av den nevnte mangelen på straffeforfølgelse av alvorlige menneskerettighetsbrudd, virker det nærmest bisart at amerikanske myndigheter bruker så mye energi på å forfølge varsleren Edward Snowden som avslørte etterretningstiltak som var klart i strid med menneskerettighetene. Forfølgelsen av Snowden, inkludert tiltak for å hindre ham i å benytte seg av menneskeretten til å søke asyl, er et alarmerende tegn på at president Obama fortsetter en politikk der menneskerettigheter blir ignorert hvis de kommer i veien for det myndighetene anser som nyttige sikkerhetstiltak.

Amnesty ber om at du i ditt møte med president Obama

- krever at amerikanske myndigheter slutter å forfølge Edward Snowden og heller griper inn mot det som tilsynelatende er alvorlige brudd på utallige menneskers rett til privatliv og andre menneskerettigheter i sammenheng med amerikanske etterretningstjenesters overvåkningsvirksomhet
- krever at den amerikanske etterretningstjenesten ikke overvåker norske borgere som ikke mistenkes for å ha begått noen lovbrudd, samt at norske myndigheter til enhver tid skal være informert om hvilke norske borgere som overvåkes av amerikansk etterretning.

Med vennlig hilsen,

John Peder Egenæs
Generalsekretær

Gerald Kador Folkvord
Politisk rådgiver